

EERSTE HULP AAN WERKNEMERS DIE HET SLACHTOFFER ZIJN VAN EEN ONGEVAL OF DIE ONWEL WORDEN : wettelijke nota

Het KB van 15.12.2010 betreffende de eerste hulp aan werknemers die het slachtoffer zijn van een ongeval of die onwel worden is op 28.12.2010 in het Belgisch Staatsblad verschenen.

Deze tekst herroept en vervangt de artikels 174 tot 183ter van het ARAB (eerste hulp en dringende verzorging toegediend aan slachtoffers van een ongeval of die onwel worden) en vormt **hoofdstuk VI 'Eerste hulp' van titel I van de Codex over het welzijn op het werk**. Dit KB is op 1 januari 2011 van kracht geworden.

Wat we moeten onthouden:

- Er is geen sprake meer van een verplichte inhoud van de verbanddoos.
- De indeling van het personeel dat belast is met het toedienen van de eerste hulp en de hiervoor noodzakelijk middelen worden bepaald op basis van het aantal werknemers, de kenmerken van de onderneming en de resultaten van de risicoanalyse.
- De inhoud van de basisvorming van de eerstehulpverleners wordt voortaan opgehangen aan drie doelstellingen (basisprincipes, bewaken van vitale functies, andere afwijkingen).
- De erkenningen afgeleverd aan de organisaties die opleidingen voor hulpverleners aanbieden, worden geschrapt en vervangen door een specifieke procedure waardoor de organisatoren van dergelijke opleidingen kunnen worden opgenomen in een officiële lijst.

Op de volgende pagina's geven wij een gedetailleerde samenvatting van dit Koninklijk Besluit. De wettekst en deze nota worden gepubliceerd op ons I-portaal (CEDIOM / THEMATISCH KLASSEMENT / EERSTE HULP / WETGEVING). Het document met de structuur van de Codex wordt eveneens geüpdatet. Voor nog meer informatie, surf naar de site van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg:

<http://www.werk.belgie.be/defaultTab.aspx?id=563>.

We willen u er ook even aan herinneren dat alle vragen **rechtstreeks** moeten worden gericht aan CEDIOM. Er zal eerstdaags een PowerPoint-presentatie worden gemaakt waarover u dan vrij kan beschikken.

Dokter V. LIBOTTE
Verantwoordelijke
Onderzoeks- en ontwikkelingsdienst

BOONEN Nathalie
Documentaliste

Toepassingsgebied:

Dit KB is van toepassing op de werkgevers en de werknemers en ook op alle gelijkgestelde personen, zoals bedoeld in artikel 2 – Wet van 04.08.96

Definities:

- **Eerste hulp:** het geheel van noodzakelijke handelingen die erop gericht zijn de gevolgen van een ongeval of van een al dan niet traumatische aandoening te beperken en ervoor te zorgen dat de verwondingen niet erger worden tijdens het wachten op eventueel gespecialiseerde hulp.
- **Hulpverlener:** de werknemer die op de werkplaats eerste hulp verstrekt, nadat hij minstens de in sectie IV van het huidige KB voorziene opleiding en bijscholing heeft gevolgd. Deze opleidingen zijn aangepast aan de specifieke risico's van de activiteiten van de werkgever.
- **Verzorgingslokaal:** een lokaal dat zich op de werkplaats of in de onmiddellijke omgeving ervan bevindt en dat het materiaal voor de eerste hulp bevat, maar dat ook geschikt is om werknemers die het slachtoffer zijn van een ongeval of die onwel worden op te vangen en te verzorgen. Dit lokaal kan ook, na advies van de preventieraadgever-arbeidsgeneesheer, ter beschikking worden gesteld van werkneemsters tijdens de zwangerschap of tijdens de periode van borstvoeding. (*)

(*) *De lijst met de punten waarover de preventieraadgever-arbeidsgeneesheer advies moet geven, is achteraan dit document toegevoegd.*

Algemene verplichtingen van de werkgever:

De werkgever moet, afhankelijk van de aard van de activiteiten en de resultaten van de risicoanalyse, de nodige maatregelen treffen om:

- zo snel mogelijk eerste hulp te kunnen verstrekken aan werknemers die het slachtoffer zijn geworden van een ongeval of die zich onwel voelen en om gespecialiseerde diensten te alarmeren indien dit nodig zou zijn,
- de slachtoffers te kunnen vervoeren (als dit toegelaten is) naar het verzorgingslokaal, naar hun woning of naar een verzorgingsinstelling,
- de nodige contacten te leggen met de externe diensten die gespecialiseerd zijn in medische noodhulp...

Deze maatregelen moeten ook kunnen worden toegepast op de onderaannemers en andere personen die aanwezig zijn op de werkplaats.

De werkgever:

- werkt procedures voor eerste hulp uit conform de bepalingen van het interne noodplan,
- bepaalt de middelen die nodig zijn voor de organisatie van de eerste hulp,
- bepaalt het aantal werknemers dat moet worden ingezet voor de organisatie van de eerste hulp en de kwalificaties waarover deze werknemers moeten beschikken,
- bepaalt de risico's die specifiek zijn voor de activiteiten van de onderneming en waarvoor de hulpverleners hetzij basiskennis/vaardigheden inzake eerste hulp moeten verwerven, hetzij deze basiskennis/vaardigheden moeten vervullen met een specifieke vorming.

De werkgever neemt de nodige maatregelen:

- na advies van het Comité,
- in overleg met de interne en externe dienst voor preventie en bescherming op het werk (IDPBW en EDPBW),
- in samenwerking met de preventieraadgever-arbeidsgeneesheer.

Bij de uitwerking van deze maatregelen houdt de werkgever rekening met:

- de aard van de activiteiten van zijn onderneming,
- de resultaten van de risicoanalyse,
- het aantal werknemers en de risicogroep waaronder ze zouden kunnen vallen.

Hij evalueert deze maatregelen en past ze aan rekening houdende met de incidenten en ongevallen die zich reeds hebben voorgedaan en de technologische evolutie in de firma en van de technieken voor eerstehulpverlening.

Uitrusting en organisatie:

Basismiddelen vereist voor het verstrekken van eerste hulp:

- basismateriaal,
- verbanddoos,
- eventueel verzorgingslokaal (*).

() Bij ondernemingen van de groep A, B of C, behalve wanneer uit de risicoanalyse blijkt dat dit niet nodig is.*

De werkgever controleert regelmatig of deze basismiddelen effectief aanwezig zijn.

Op advies van de preventieraadgever-arbeidsgeneesheer en het comité bepaalt de werkgever:

- het materiaal dat nodig is en de plaats waar het moet worden voorzien,
- de inhoud van de verbanddoos (*),
- en eventueel noodzakelijk aanvullingen.

(*) *De FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg gaat een brochure uitgeven met een advieslijst voor de inhoud van de verbanddoos en speciaal gericht op de praktische aspecten van de eerstehulpverlening.*

Het verzorgingslokaal:

- wordt ingericht na advies van de preventieraadgever-arbeidsgeneesheer en het comité,
- bevat het materiaal, het meubilair en alle andere middelen die vereist zijn voor een adequaat gebruik van dit lokaal,
- is voldoende groot en conform alle bepalingen inzake veiligheid en hygiëne,
- is voorzien van warm en koud stromend water,
- is voldoende verlucht, verlicht en verwarmd om als verzorgingslokaal te kunnen dienen,
- is vrij bereikbaar en laat ook toe het slachtoffer op een draagbaar binnen te brengen,
- is duidelijk aangeduid door een bord,
- kan na advies van de preventieraadgever-arbeidsgeneesheer ook gebruikt worden als rustlokaal voor zwangere werkneemsters en werkneemsters die borstvoeding geven.

In ondernemingen uit groep A, B of C (KB 27.03.98 – IDPBW) moet de werkgever na advies van de preventieraadgever-arbeidsgeneesheer en het comité **voldoende** (*) verplegend personeel, eerstehulpverleners en andere personen voorzien die kunnen instaan voor het verstrekken van eerste hulp tijdens de werkuren. Dit aantal hangt af van:

- de personeelsbezetting,
- de kenmerken van de ondernemingsactiviteiten,
- de resultaten van de risicoanalyse.

In ondernemingen uit groep D (KB 27.03.98 – IDPBW) wordt de eerste hulp verstrekt door de **werkgever of door een of meerdere werknemers** die hiervoor zijn aangeduid en hiervoor ook opleiding hebben gevolgd.

(*) *Deze indeling is veel flexibeler dan in de oude reglementering en meer aangepast aan de realiteit van de ondernemingen.*

De werkgever houdt een register bij (*) waarin de werknemer die eerste hulp verstrekt de volgende gegevens moet noteren:

- zijn naam en deze van het slachtoffer,
- het soort interventie,
- de datum van de interventie.

() Het bijhouden van dit register past in het geheel van het preventiebeleid: het dient om te voorkomen dat gelijkaardige ongevallen zich herhalen, om de organisatie van de eerste hulp te evalueren en bij te sturen, om een andere periodiciteit te bepalen voor het inrichten van bijscholingscursussen en het zorgt indien nodig voor rechtszekerheid.*

De met het gezondheidstoezicht belaste ambtenaren kunnen aan de werkgever opleggen om het materiaal voor eerste hulp uit te breiden of om de organisatie van de eerstehulpverlening te wijzigen.

Vorming en bijscholing van hulpverleners

1. Kennis en vaardigheden

Door vorming en bijscholing moet de hulpverlener de nodige kennis vergaren om levensbedreigende gezondheidstoestanden te herkennen en moet hij zich de vaardigheden eigen maken om de juiste eerste hulp toe te dienen in afwachting van de komst van gespecialiseerde diensten:

- De basiskennis en basisvaardigheden betreffen de doelstellingen vermeld in de bijlage van het KB.
- De specifieke kennis en de specifieke vaardigheden zijn gericht op het toedienen van eerste hulp aan werknemers die het slachtoffer zijn van een ongeval dat resulteert uit de risico's die inherent zijn aan een bepaalde activiteit van de onderneming en waarvoor de basisvaardigheden niet toereikend zijn.

Worden beschouwd als personen met de nodige kennis en vaardigheden (art.10): de werknemers die met succes een opleiding en een jaarlijkse bijscholing hebben gevolgd voor de basis- of specifieke vaardigheden en de basis- of specifieke kennis nodig voor het verstrekken van eerste hulp.

De bijscholing: de werkgever kan afzien van de jaarlijkse bijscholing wanneer uit de risicoanalyse en na advies van de preventieraadgever-arbeidsgeneesheer blijkt dat het uitstellen van deze bijscholing geen negatieve invloed heeft op de kennis en de vaardigheden waarover de als hulpverlener aangeduide werknemers moeten beschikken.

2. Organiseren van cursussen

De instellingen of werkgevers die opleidingen of bijscholingen voor basiskennis en basisvaardigheden van hulpverleners organiseren, moeten voldoen aan de volgende voorwaarden:

- De inhoud van de cursussen moet beantwoorden **aan de drie doelstellingen vermeld in de bijlage** van het huidige KB en moet altijd de beste, beschikbare praktijken behandelen.
- Ze moeten beschikken over **bekwame lesgevers**.
- Ze moeten beschikken over de **gepaste middelen** (leslokalen, didactisch materiaal en ook oefenmateriaal).
- Ze moeten de cursussen zo organiseren dat deze minstens **15 uren** omvatten (pauzes niet inbegrepen):
 - basisprincipes: 3 uur
 - bewaken van vitale functies: 6 uur
 - andere afwijkingen: 6 uur.
- Ze moeten **jaarlijkse bijscholingen** organiseren (van minstens 4 uren).
Wat dit onderwerp betreft, wachten we nog op een verduidelijking van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg. De informatie wordt zo snel mogelijk bezorgd.
- Ze moeten het **aantal cursisten per lesgever beperken tot 15**.
- Ze moeten aan de cursisten een **getuigschrift** afleveren, na beoordeling van hun bekwaamheden.
- Ze moeten zich ertoe verbinden om deze **voorwaarden** continu **na te leven**.

3. Procedure om te worden opgenomen in de lijst van artikel 10

Om erkend te worden als instelling of werkgever die vorming en bijscholing voor hulpverleners organiseert:

Een aanvraag indienen bij de Algemene Directie Humanisering van de Arbeid (HUA) van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg.

Deze aanvraag moet de volgende informatie bevatten:

- de benaming, het statuut en het adres van de instelling, evenals de plaats waar de lessen worden gegeven en de plaats waar het les- en oefenmateriaal zich bevindt,
- de kwalificaties van de lesgevers (diploma, ervaring, curriculum vitae en hoe ze zich bijscholen),
- een schriftelijke verklaring waarbij de organisator zich ertoe verbindt de bovenvermelde voorwaarden na te leven.

De Algemene Directie HUA controleert of de aanvraag volledig is en maakt deze voor onderzoek, verslag en advies over aan de Algemene Directie TWW (Toezicht op het Welzijn op het Werk) van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg. Bij gunstig advies wordt de instelling opgenomen in de officiële lijst van de Algemene Directie HUA. Wanneer de voorwaarden niet meer worden nageleefd, schrapt de Algemene Directie HUA deze instelling van haar lijst, nadat ze eerst naar een verklaring van de instelling zelf heeft geluisterd.

CESI zal binnenkort een aanvraag indienen.

4. Specifieke kennis en specifieke vaardigheden

Wanneer de activiteiten van de onderneming geen specifiek risico inhouden voor de werknemers, is een basisopleiding voldoende. Maar zodra er wel specifieke risico's komen kijken bij de ondernemingsactiviteiten moet deze basisopleiding aangevuld worden met een gespecialiseerde vorming die op deze risico's gericht is (art. 14).

Herroepings - en slotbepalingen

De oude erkenningen toegekend aan organisaties die getuigschriften uitreikten aan hulpverleners (ARAB) vervallen de eerste dag van de zesde maand die volgt op de datum van inwerkingtreding van dit KB, zijnde 1 januari 2011. Deze organisaties hebben zes maand de tijd voor het indienen van hun aanvraag om opgenomen te worden in de eerder vermelde lijst. De initiële erkenning blijft evenwel geldig tot de dag waarop de organisaties in deze lijst worden opgenomen.

Bijlage

Het verwerven van basiskennis en basisvaardigheden heeft drie doelstellingen:

Doelstelling 1: de basisprincipes:

- Inzien wat de taak van een hulpverlener is, de aanwijzingen voor het gebruik van het beschikbare materiaal begrijpen en weten waarom het noodzakelijk is om alle incidenten en acties te registreren.
- Zich bewust worden van het belang van basishygiëne bij het verstrekken van eerste hulp.
- De situatie en de omstandigheden correct kunnen inschatten om vervolgens alarm te kunnen slaan en op een veilige, snelle en doeltreffende manier te kunnen handelen in een noodsituatie.
- Weten welke comfortverhogende zorgen toegediend moeten worden voorafgaand aan de evacuatie, wat de procedures zijn voor ontruiming en evacuatie van de slachtoffers en deze zorgen en procedures ook kunnen toepassen.

Doelstelling 2: de vitale functies bewaken:

- Op veilige, snelle en doeltreffende wijze eerste hulp kunnen toedienen aan een bewusteloos slachtoffer.

- Op snelle en doeltreffende wijze eerste hulp kunnen toedienen aan een slachtoffer met ademnood.
- De toestand kunnen herkennen van een slachtoffer met pijn in de borststreek.
- Snel en doeltreffend cardiovasculaire reanimatie kunnen toepassen.

Doelstelling 3: andere afwijkingen:

- De tekenen van een ernstige aandoening kunnen herkennen.
- In staat zijn om correct eerste hulp toe te dienen bij bloedingen, huidletsels, beenderletsels, spier- en gewrichtstrauma's, hoofdwonden, brandwonden, oogbeschadigingen.

Het advies van de preventieraadgever-arbeidsgeneesheer is vereist:

•	voor de inrichting van het verzorgingslokaal,
•	bij het openstellen van dit lokaal voor zwangere werknemers en werknemers die borstvoeding geven,
•	over de indeling van het verplegende personeel, de hulpverleners en de andere speciaal aangeduide personen,
•	over de inhoud van de verbanddoos en over eventuele aanvullingen,
•	over het nodige materiaal en de plaats waar dit moet worden voorzien,
•	bij eventuele afwijking van de jaarlijks voorziene bijscholing.

Noot: de preventieraadgever-arbeidsgeneesheer is ook betrokken bij de uitwerking van de vereiste maatregelen.